

SŁOWO WSTĘPNE

Cywilizacja informacyjna charakteryzuje się uznaniem wiodącej roli informacji jako dobra niematerialnego, mającej większe znaczenie w rozwoju niż dobra materialne. Państwa wysoko rozwinięte powoli wkraczają w epokę cywilizacji informacyjnej, wychodząc z cywilizacji przemysłowej. Zmiany z tym związane wiążą się nie tylko ze zwiększeniem roli informacji w życiu gospodarczym, ale również z rewolucją społeczną. Jej przejawy można zaobserwować w sposobach organizacji państwa oraz w relacjach międzyludzkich. Najbardziej widocznym tego przejawem jest rozwój Internetu i serwisów społecznościowych.

Zachodzące zmiany mają również wymiar międzynarodowy. Nowe systemy komunikacji i możliwości sterowania informacją stają się narzędziami podporządkowania mniej rozwiniętych państw. Jednocześnie odpowiednie wykorzystanie informacji umożliwia szybkie nadrobienie zaległości cywilizacyjnych i przyspieszony rozwój gospodarczy.

Zmiany cywilizacyjne jakie wynikają z rozwoju społeczeństw informacyjnych wiążą się nie tylko z korzyściami, ale również z kosztami, które często nie są wyceniane, ani nawet odpowiednio wcześniej zauważane.

Skala wspomnianych zmian powoduje, że spektrum poruszanej tematyki jest bardzo szerokie, a przedkładana monografia ma interdyscyplinarny charakter. Jest ona rezultatem konferencji Komitetu Prognoz Polskiej Akademii Nauk „Skutki i zagrożenia cywilizacji informacyjnej” zorganizowanej 18 listopada 2022 r. w Warszawie. Konferencja była jednocześnie wspomnieniem profesora Jerzego Kleera, wieloletniego wiceprzewodniczącego Komitetu Prognoz, zmarłego 27 lipca 2022 r., którego wkład w naukę oraz rozwój Komitetu Prognoz pozostaje nieoceniony. Książka tym samym składa się z dwóch części – pierwszej poświęconej wspomnieniu Profesora Jerzego Kleera i drugiej odnoszącej się do problematyki cywilizacji informacyjnej, jej mechanizmów tworzenia, kierunków rozwoju, szans i zagrożeń. Poruszono w niej możliwe kierunki rozwoju techniki i ich wpływ na społeczeństwa; zmiany w zakresie relacji międzynarodowych; zmiany gospodarcze zarówno w zakresie handlu, jak i sposobów organizacji podmiotów gospodarczych; rolę informacji w administracji i kreowaniu polityki państwa; zmiany relacji społecznych w kontekście jednostki i grup.

Powyższe zagadnienia nie wyczerpują wszystkich tematów, pokazują jedynie jak wiele różnorodnych aspektów wymaga uwzględnienia. W każdym z nich konieczne jest wskazanie pozytywnych i negatywnych aspektów zmian. W szczegól-

ności istotne jest wskazanie tych ostatnich, jako ostrzeżenia przed bezrefleksyjnym zachłyśnięciem się możliwościami jakie daje nam szeroki dostęp do informacji, w tym do informacji niesprawdzonej, wypaczonej lub całkowicie fałszywej.

*Katarzyna Anna Nawrot
Konrad Prandecki*

Warszawa, wrzesień 2023 r.